

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1454/2021
30.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд - Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1641/20 од 03.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1641/20 од 03.02.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужилаца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 17/20 од 26.02.2020. године у целини.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да на име трошкова поступка по ревизији исплате туженом износ од 73.514,10 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 17/20 од 26.02.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од фебруара 2013. до јануара 2015. године, исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом, почев од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става, као и да му на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од августа 2012. до јануара 2015. године, исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом, почев од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става, као и да му на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке,

одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ, којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од септембра 2012. до јануара 2015. године, исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом, почев од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате, у висини и од датума ближе означених у садржини тог става, као и да му на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом четвртим, петим и шестим изреке, обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова парничног поступка плате износ од по 2.200,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1641/20 од 03.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 17/20 од 26.02.2020. године, у делу става првог изреке, алинеја од прве закључно са дванаестом, у односу на тужбени захтев тужиоца АА на име накнаде штете због мање исплаћене зараде и уплату тужиоцу доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, на утужене износе зараде за 2013. годину и у делу за доприносе за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености, за утужени период. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 17/20 од 26.02.2020. године, у преосталом делу става првог изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу АА на име мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. до јануара 2015. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, као и да му на досуђене новчане износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба и потврђена првостепена пресуда у делу става другог изреке, алинеја од прве закључно са седамнаестом, у односу на тужбени захтев тужиоца ББ на име накнаде штете због мање исплаћене зараде и доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање на утужене износе зараде за 2012. и 2013. годину, као и у делу за доприносе за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености, за утужени период. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда, у преосталом делу става другог изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу ББ на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од јануара 2014. до јануара 2015. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, као и да му на досуђене новчане износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом петим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда, у делу става трећег изреке, алинеја од прве закључно са шеснаестом, у односу на тужбени захтев тужиоца ВВ за исплату накнаде штете због мање исплаћене зараде и доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за утужене износе разлике зараде у 2012. и 2013. години, као и у делу за доприносе за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености, за утужени период. Ставом шестим изреке, преиначена је првостепена пресуда, у делу става трећег изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу ВВ на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од јануара 2014. до јануара 2015. године, исплати појединачне месечне износе са

законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, као и да му на досуђене новчане износе уплати доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Ставом седмим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртном, петом и шестом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан тужени да тужиоцима накнади парничне трошкове у износу од 202.470,00 динара. Ставом осмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 117.270,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у ставу другом, четвртном и шестом изреке којима су усвојене жалбе тужилаца и преиначена првостепена пресуда и у ставу осмом изреке којим је тужени обавезан да тужиоцима накнади парничне трошкове, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужиоци нису поднели одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2) и члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у Привредном друштву „Колубара Метал“ д.о.о. Вреоци које је до 31.12.2013. године било посебно правно лице, када је спроведена статусна промена – припајање привредном друштву РБ „Колубара“ д.о.о. (иначе оснивачу друштва „Колубара Метал“), које статусном променом припајања од 01.07.2015. године послује у оквиру туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд. Тужени је као послодавац следбеник, у складу са одредбом члана 150. Закона о раду, примењивао на запослене из Огранка „Колубара Метал“ опште акте послодавца претходника (Колективни уговор од 27.07.2012. године) још годину дана – у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године. Након статусне промене, тужени послодавац следбеник није утврђивао јединствену цену рада часа за све запослене, већ посебну цену радног часа за Огранак „Колубара Метал“ док није донет Правилник о организацији и систематизацији радних места Огранак „Колубара Метал“ којим су радна места у том огранку вреднована истим коефицијентима за обрачун зарада као и у осталим огранцима који послују у саставу туженог, а затим у фебруару месецу 2015. године јединствено утврђена цена рада за све запослене код туженог ступањем на снагу новог Посебног колективног уговора за ЈП „Електропривреда Србије“. У периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, вредност радног часа за запослене Огранку „Колубара Метал“ утврђивана је за сваки месец на основу споразума закључених између директора туженог послодавца следбеника и Синдикалне организације „Колубара“ чији је члан Синдикална

организација „Колубара Метал“, односно између директора туженог и Синдикалне организације „Колубара Метал“. Тужиоци на име накнаде штете потражују појединачне месечне износе који представљају разлику између зараде коју су остваривали као запослени у привредном друштву „Колубара Метал“ у периоду од јула 2012. до децембра 2013. године, а затим у Огранку „Колубара Метал“ у периоду од јануара 2014. до јануара 2015. године у односу на зараду запослених у другим огранцима РБ „Колубара“.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је послодавац „Колубара Метал“ Вреоци д.о.о. као самостални привредни субјекат до 31.12.2013. године, имао право да својим колективним уговором пропише поступак за одређивање цене рада у случају измењених околности и да је такав колективни уговор тужени као послодавац следбеник био дужан да примењује још годину дана после преузимања запослених, у складу са одредбом члана 150. Закона о раду. Одредба члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ давала је могућност да се вредност радног часа одређује и у вишем и у нижем износу од цене рада код туженог, и то на основу споразума са синдикатом. Првостепени суд сматра да је у спорном периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године зарада запослених Огранку „Колубара Метал“ обрачунавана на основу сагласне изјаве воља представника запослених и туженог послодавца и да у одсуству доказа да су ти споразуми без правног дејства у смислу апсолутне или релативне ништавости, они производе правно дејство. Према становишту првостепеног суда, у присуству правног дејства споразума, који имају карактер уговора, суд нема овлашћења да цени законитост споразума, нити да оцењује репрезентативност синдиката који су их закључили. Пошто су коефицијенти радних места у Огранку „Колубара Метал“ били већи од коефицијената за иста радна места у другим огранцима туженог, дана 16.01.2015. године је донета Одлука о измени и допуни Одлуке о организацији и систематизацији послова РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац - Огранак „Колубара Метал“ Вреоци, а дана 30.01.2015. године и Одлука о изменама Одлуке о коефицијентима послова у РБ „Колубара“, којима су коефицијенти за обрачун зарада за иста радна места у свим организационим јединицама туженог изједначени.

Побијаном другостепеном пресудом у делу који се не оспорава поднетом ревизијом правноснажно је одбијен тужбени захтев тужилаца на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за тужиоца АА у 2013. години, а за тужиоце ББ и ВВ у 2012. и 2013. години са образложењем да је послодавац претходник „Колубара Метал“ д.о.о. имао овлашћење да за 2012. и 2013. годину у којој је пословао као самостално привредно друштво изврши обрачун и исплату зараде на начин прописан одредбама члана 33. ст. 2. и 3. Колективног уговора.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду тако што је обавезао туженог да тужиоцима исплати на име накнаде штете због мање исплаћене зараде утврђене новчане износе за период од јануара 2014. до јануара 2015. године. По налажењу другостепеног суда, првостепени суд је погрешно применио материјално право када је закључио да је, примењујући Колективни уговор послодавца претходника, тужени као послодавац следбеник био овлашћен да са синдикатом закључи споразум о вредности радног часа за запослене у Огранку „Колубара Метал“ у

мањој вредности од вредности радног часа одређеног за запослене у осталим организационим јединицама туженог. Другостепени суд сматра да је послодавац следбеник, у року из члана 150. Закона о раду, имао могућност да измени опште акте и колективни уговор и изједначи коефицијенте за радна места, те на тај начин испуни законску обавезу да запосленима исплаћује једнаку зараду за исти рад, као што је то учинио након утуженог периода. Закључује да су без оправданог разлога запослени из припојеног привредног друштва стављени у неравноправан положај у односу на друге запослене код послодавца, чиме је, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде према вредности радног часа одређеног за друге запослене због чега тужиоци имају право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за утужени период.

Овакво правно становиште другостепеног суда није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05... 75/14), послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора „Колубара метал“ предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад, који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац, а евентуалну већу вредност, уговорне стране могу споразумно накнадно утврдити. Према ставу 3. истог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, након извршене статусне промене припајања ПД „Колубара Метал“ д.о.о. туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о, послодавац следбеник је сходно одредби члана 11. Уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа примењивао опште акте „Колубаре Метал“ д.о.о. још годину дана, у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду. Одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“, који је тужени као послодавац следбеник наставио да примењује у наведеном периоду био је уређен начин одређивања вредности радног часа запослених у случају промењених околности. Вредност радног часа запослених у Огранку „Колубара Метал“ је утврђивана за сваки појединачан месец у спорном периоду на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а овако закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку, па они производе правно дејство. У побијаној другостепеној пресуди суд закључује да је применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ могла бити утврђивана вредност радног часа споразумно због промењених околности у току 2013. године, док је „Колубара Метал“ пословала као самостално привредно друштво, али не и након припајања туженом у току 2014. године. Овакав правни став није прихватљив јер је, у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор

послодавца претходника – што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло зато што су запослени у Огранку „Колубара Метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“, па су кроз споразумно утврђену мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години биле фактички изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог који обављају исте послове нормативно су изједначени у јануару 2015. године изменама одлука о коефицијентима, односно у фебруару месецу исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“. Неприхватљиво је становиште из побијане пресуде да су запослени из припојеног друштва стављани у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог, те да је тиме, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији с обзиром на неко лично својство. Тужиоци и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду у току 2014. године, нити се запослење у Огранку „Колубара Метал“ може сматрати личним својством.

Имајући у виду све наведено, погрешно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиоцима исплати на име накнаде штете разлику због мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. до јануара 2015. године.

Сагласно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука садржана у другом ставу изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженом су досуђени трошкови поступка по ревизији у укупном износу од 73.514,10 динара, и то за: састав ревизије у износу од 12.000,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 24.605,00 динара и судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 36.908,46 динара. Висина ових трошкова одређена је применом важеће Адвокатске и Таксене тарифе, према вредности предмета спора.

**Председник већа - судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић